tõuparandus Eestis (Tall., 1924), Kuidas loomatoidu kasvupindade eest hoolitseda ja neid suurendada (auhinnatud, Tall., 1925), Kodused ja ostu-jõutoidud. Nende piimakarjale söötmise tingimused ja piirid (auhinn., Tall., 1926).

Isikl. j. m. saadud andmed. *K. L.*

POOPUU, Johannes, Vabadussõja tegelane, sünd. 27. VI 1886 Saaremaal Mustjala v., omandas üldhariduse Kuresaare linnakoolis, mobiliseeriti peale ilmasõja puhkemist sügisel 1914 Vene sõjaväkke, lõpetas aug. 1915 Gatčina lipnikkudekooli ja võttis ohvitserina osa võitlusist Saksa, Austria, Türgi ja Bulgaaria rindel. Mais 1917 siirdus ta staabikaptenina Eesti rahvuslikku sõjaväkke, saades 1. Eesti polgu rooduülemaks. Kevadel 1918 vabastati ta Eesti vägede demobilisatsiooni puhul teenistusest, määrati peale saksa okupatsiooni lõppu sügisel 1918 Saare-, Hiiu- ja Muhumaa kaitseliidu ülemaks ja siirdus veebr. 1919 soomusrongide divisjoni (hiljemini diviisi) staabi ülema kohale, millel püsis terve Vabadussõja kestes. Sügisel 1919 ülendati ta alampolkovnikuks (kolonel-leitnandiks) ja lahkus suvel 1921 tegevast teenistusest.— Tema sulest on ilmunud teos »Sõda Landeswehriga« (Tallinna, 1921), mis käsitleb ühte silmapaistvamat Vabadussõja episoodi.

Sõjaministeeriumist j. m. saadud andmed. *T.*

PORSE, Knud, politiline tegelane, sünd. arvat. Taanis XIII a. s. II poolel. Et ta oleks olnud Taani ajaloos tuntud Peder P. poeg, nagu allikais sagedasti mainitakse, pole tõestatav. Olnud nähtavasti juba varemini osa võtnud politilisest tegevusest, segas P. end kun. Eerik Menved'i (vt.) viimaseil aa. pagulasena Rootsis viibides Rootsi kun. Birger'i ja ta vendade vahelisse võitlusse. Birger'i troonilt tagandamise järel oli P. Rootsi riigiõunikuna Oslos uniooni sõlmimisel Rootsi ja Norra vahel a. 1319, teotses siis Varbergi linnafoogtina ja astus übendusse noore kun. Magnus Eeriku poja ema Ingeborg'iga, kellega ta hiljemini naitus. Rootsist lahkuma sunnitud, liitus ta Taanis kun. Kristoffer II vastastega ja sai uuelt kun. Waldemar'ilt Hallandi lääniks. Kui siis Kristoffer a. 1319 uuesti ilmus Taanisse, oli P. valmis teda toetama, sai kuningalt oma endiste läänide kinnituse ja uusi maid juurde. Kuigi kun. Kristoffer kirjaga 21. IX 1329 oli Eestimaa saadikuile, kellede eesotsas oli Tallinna piisk. Olaus, lubanud mitte kunagi Eestimaad Taanile loovutada, andis ta kirjaga 11. XI 1329 Eestimaa hertsogkonna lääniks P.-le ja tema järglasile. Eestimaa loovutamise hinnaga oli kun. Kristoffer nähtavasti pidanud ostma P.-lt toetuse ja tasuma viimaselt saadud abi. P. ei saanud tegelikult Eestimaa hertsogkonda oma kätte võttagi, sest ta suri juba 30. V 1330 Kopenhaagenis.

C. F. Bricka, Dansk Biografisk Lexikon XIII; Bunge, Herzogth. Estl.; UB II; A. v. Gernet, Die Harrisch-Wirische Ritterschaft unter d. Herrschaft d. deutsch. Ordens (1893). *A. R. C.*

POSKA, Jaan, riigimees ja omavalitsuse tegelane, sünd. 12. I 1866 Laiusel kohaliku kreeka-katoliku usu köster-kooliõpetaja pojana, õppis Riia vaimulikus seminaris ja selle järel aa. 1886—90 Tartu ülikoolis arsti- ja õigusteadust ja teotses ülikooli lõpetamise järel Tallinnas era- ja pärast vandeadvokaadina, omandades laialdase tutvuse ühe parema tsiviilõiguse tundjana. Seltskondlikust tegevusest hakkas ta silmapaistvamalt osa võtma 1904. a. linnavalimiste järel, mil ta eesti-vene bloki kandidaadina valiti linnavolinikuks; 1905. a. sündmuste puhul tuli temal lühemat aega vanglas viibida. Augustis 1913 valiti ta Tallinna linnapeaks, mis kohale ta, loobunud advokaadi kutsest, jäi kuni 1917. a. revolutsioonini. Linna-omavalitsuse tegelasena iseloomustas P.-t suur vilumus ja töövõime ning avar silmaring. Tema juhtimisel kujunes Tallinna linna-omavalitsuse tegevus sõja alul ja esimestel sõja-aastatel õige elavaks ja mitmekülgseks. A. 1914 loodi laialdane arstlik-tervishoiuline korraldus, 1915. a. koolitervishoiu korraldus, 1914. a. asutati nakkushaigete jaoks suurem ajutine haigla ja tehti 1915. a. alates eeltöid alalise haigla ehitamiseks. Edasi kinnitati linna planeerimiskava (1914), mille väljatöötamisele oldi asutud varemini, astuti samme elektrijaama suurendamiseks (1914), mis oli tungivalt tarvilikuks tunnustatud, ja valmistati ette kanalisatsioonivõrgu laiendamist ja veevärgi täiendamist. Hoolekande alal avati maksuta õigusteaduslik büroo (1915) ja ajutine linna-öömaja (1915) ja otsustati hankida maja vigaste varjupaigaks ja maksuta või odavahinnaliste korterite andmiseks sõjas langenute leskedele (1916). Hariduslikul alal asutati nais-kommertskool (1915), ehitati samale koolile uus eeskujulik maja (1913—16), algatati käsitöö-kooli avamise ja I järgu meremeeste-kooli toetamise kavatsus ja võeti Eesti Kunstiseltsi kunstikool kunsttööstuse-koolina üle linnale (1916). A. 1915 otsustas linnavolikogu astuda samme selleks, et algkooli 2 esimese klassi õppekeel muudetaks emakeelseks, millise otsuse täitmine aga kuberneri poolt seisma pandi. Lõpuks mainitagu, et ilmasõja ajal ikka tunduvamaks muutuva toidu- ja tarbeainete kriisi tagajärjel linnavalitsus Tallinnas hea eduga etendas vahetalitaja osa, hankides kohale tarvilikke aineid ja korraldades nende jaotamist; koha-